

El quadre escènic de Ràdio Girona als anys 50, en el catàleg de l'exposició.

Les dones. A partir dels anys cinquanta, omplen l'espai no als serials amb protagonistes femenines, les emissions sobre temes domèstics, les receptes de cuina, els consells de bellesa i els consells sentimentals.

Els esports. La primera retransmissió esportiva de Ràdio Girona és la d'un partit d'hoquei sobre patins, i des d'entàndav es retransmeten també regularment els partits de futbol.

La música. L'emissió més popular durant molts anys és la del Dissabte Musical, que estableix tota mena de vincles de comunicació i de complicitat entre els oients.

L'assassinat de Carrero. Les hores d'expectació són cobertes amb audicions de música clàssica i amb notícies confuses que comencen amb la hipòtesi d'un accident i acaben per admetre l'assassinat.

La mort de Franco. En la intimitat domèstica, molts oients brinden amb cava mentre s'enceta una nova etapa històrica, plena d'expectatives, de reivindicacions i de mobilització col·lectiva.

Els anuncis. Els anuncis, cada vegada més imaginatius, juguen un paper imprescindible en l'oferta radiofònica de cada dia.

El ciutadà té la paraula. Entre 1979 i 1992, cada setmana ducen una hora. Joaquim Nadal se serveix del micròfon de Ràdio Girona per establir un contacte amb els gironins.

La ràdio professionalista. La ràdio captiva d'audiència i treballa amb múltiples de la paraula, la veu, les músiques, els efectes sonors.

La democràcia. Els espectacles prefabricats són substituïts per la connexió amb els oients, el document s'oposant al contacte espontani amb el dia a dia.

El 23-F. Durant la dramàtica nit dels transicions, la ràdio és l'única font d'informació desparta i fiable enmig de la confusió general. La seva veu manté viva l'esperança de la ciutadania per damunt de les paraules i les incerteses.

La ràdio informa. La ràdio ha recuperat la seva essència informativa. Progressivament s'ha anat extingint la figura del locutor i els periodistes s'han apoderat de l'antena.

En rigorós directe. La cobertura immediata dels grans esdeveniments i l'interès dels programes especials de cara al públic, les retransmissions esportives... han fet de la ràdio en els últims temps.

22 de febrer d'enguany. L'embolcallen en la màgia del dial. Els dos comissaris, Ramon Iglesias i Pep Canaleta, han bastit un discurs amb profusió de material sonor i gràfic. A través de les veus de personalitats del país, de diversos models de ràdio i objectes quotidians que recreen una època en curiosos muntatges, som testimonis d'una evolució inacabable des d'aquell llunyà desembre del 1933 on els intel·lectuals van saludar la implantació de l'invent com la millor eina difusora de les idees i el progrés, com ho palesen els guions radiofònics escrits per Carles Rahola. En l'àmbit de la Guerra Civil trobem les arengues polítiques i els comunicats de guerra, ben cuidats i abrandats. A partir d'aquest moment, la ràdio, com la premsa, és un mitjà segrestat pel règim franquista i la seva censura, de vegades ben ridícula.

Sota el franquisme floreix la ràdio religiosa, la censura —que, segons explica Narcís-Jordi Aragó, històric del mitjà i que assessora i fa els textos de l'exposició, també s'aplicava als resultats esportius, la publicitat, el teatre radiat—. El visitant pot jugar en un enorme futbolí mentre escolta les

retransmissions esportives o posar el cap a l'assecador per descobrir la ideologia ben masclista filtrada per l'Elena Francis i seguir la vida i miracles dels protagonistes de serials. Els estralls de la bomba a Carrero es poden contemplar en una escenografia efectis-

ta. Un fet que, des de Girona, semblava ben llunyà i que obre pas a una sala pintada de blanc que simbolitza la democràcia. Ara la ràdio ja és prou adulta perquè ningú li digui que és allò que ha de dir i què ha d'amagar. Per això els debats electorals o el

programa de Joaquim Nadal són tan importants i fets com el naufragi de L'Oca, a Banyoles, es poden denunciar i informar amb llibertat. La veu que informa i entreté encara ens acompanya. Per molts anys.

Moisés de Pablo

Notícia de Maria Castanyer

Ella ho havia dit: «Voldria adormir-me al batent de la mar...». Als noranta anys, a Blanes, ha mort l'escriptora Maria Castanyer. Nascuda a Girona el 1913, marcada pel doble trauma d'una malaltia infantil i de la Guerra Civil, no es va donar a conèixer com a poeta fins al 1948, en obtenir per sorpresa la Viola d'Or dels Jocs Florals gironins, als quals l'havia presentat una tercera persona. L'any següent, esperonada pel triomf, va publicar *Cançons del color del temps*, primer llibre de creació en català editat a Girona després de la guerra. L'any 1958 va guanyar el premi de la Diputació en els Jocs Florals del Cercle Català de Madrid amb el poema *Girona i jo* i va publicar el seu segon llibre, *Retrobar-se en la terra*. El 1959 va obtenir el premi del 150è aniversari dels setges gironins amb el poema èpic *Immortal*, i la Flor Natural dels Jocs Florals de Catalunya, a l'exili, celebrats a la Sorbona de París sota la presidència de Josep Carner. L'any 1965 va formar part de l'equip fundador de la revista *Presència* i hi va col·laborar setmanalment com a crítica de televisió. Va viure temporades a Estats Units i a Madrid, on va publicar el llibre de poemes *Muriendo en el silencio*, i finalment es va recloure a Blanes, on va escriure les seves memòries novel·lades, *Vocació de viure*, publicades l'any 1984.

Tot i ser filla del context cultural de la postguerra, Maria Castanyer entronca directament el seu món poètic amb els de Maragall, Sagarra i Carner. La seva obra lírica, fresca i espontània, esdevé una confessió íntima de moltes frustracions i d'alguns anhels. Els seus poemes són sempre melangiosos, impregnats de la tristesa d'una Girona mancada d'horitzons i travessats quasi obsessivament pel pensament de la mort. En la prosa de les seves memòries s'hi revelen els secrets d'una persona encotillada però lliure i d'una vida plena d'experiències inèdites i d'esperances clandestines. Una vida que ha estat, per a Maria Castanyer, una lluita aferissada i oberta en molts diversos fronts: com a dona, per surar en un món masculí i masclista; com a minusvàlida, per superar les barreres de la marginació i de la incomprensió; com a progressista, per trencar la crosta del conservadorisme de l'entorn. En totes aquestes àrdues batalles ha vençut i ha pogut fer palesa, per damunt de la limitació del cos, la superioritat de l'esperit. Ara reposa vora el mar i, tal com desitjava, «un xiprer punxagut / enflirà la seva agulla verda / amb pregàries de sol».

Narcís-Jordi Aragó